

YANGI O‘ZBEKISTONDA TA’LIM SIFATINI OSHIRISHDA TARIX FANINING YUTUQLARI

*Guliston davlat universiteti akademik
litseyi tarix fani o‘qituvchisi
Mamatqulova Dilafuz Maxmarasulovna
Guliston shahar Abu Ali ibn Sino
nomidagi “Jamoat salomatligi” texnikumi
Ta’lim sifatini ta’minlash bosh mutaxassisi
Mamatqulov Shuxrat Mamatqulovich*

Annotatsiya Mazkur maqolada Yangi O‘zbekistonda ta’lim sifatini oshirishda tarix fanining o‘rni va ahamiyati yoritilgan. Unda tarix fanini o‘qitish jarayonida amalga oshirilayotgan islohotlar, zamonaviy pedagogik texnologiyalar, yangi avlod darsliklari hamda raqamli ta’lim vositalarining samarasi tahlil qilingan. Shuningdek, tarix fanining yoshlarni vatanparvarlik, milliy g‘urur va ma’naviy yetuklik ruhida tarbiyalashdagi ahamiyati ochib berilgan. Maqolada tarix fanining yutuqlari ta’lim sifati va yoshlarning tafakkurini rivojlantirishdagi muhim omil ekanligi asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar:Yangi O‘zbekiston, ta’lim sifati, tarix fani, tarix ta’limi, pedagogik texnologiyalar, milliy qadriyatlar, tarixiy xotira, vatanparvarlik, ma’naviy tarbiya, raqamli ta’lim, innovatsion yondashuv, ilmiy tadqiqotlar, tarixiy meros, yoshlar tarbiyasi, mustaqil fikrlash, zamonaviy ta’lim, interfaol metodlar, tarixiy tafakkur, milliy o‘zlik, ta’lim islohotlari.

Kirish

Bugungi kunda Yangi O‘zbekiston taraqqiyotining eng muhim yo‘nalishlaridan biri ta’lim tizimini tubdan isloh qilish va uning sifatini oshirishdan iboratdir. Zamonaviy jamiyatda yoshlarning intellektual salohiyatini rivojlantirish, milliy qadriyatlar va tarixiy xotirani mustahkamlash davlat siyosatining ustuvor vazifalaridan biri sifatida qaralmoqda. Shu nuqtai nazardan tarix fani nafaqat o‘tmishni o‘rganish vositasi, balki yosh avlodni vatanparvarlik, milliy g‘urur va ma’naviy yetuklik ruhida tarbiyalashning muhim omiliga aylandi.

Yangi O‘zbekistonda tarix faniga bo‘lgan e‘tiborning ortishi ta’lim sifatini yaxshilashda katta natijalar bermoqda. Tarix darslarining mazmuni boyitilib, yangi pedagogik texnologiyalar joriy qilinmoqda, ilmiy tadqiqotlar kengaymoqda hamda yoshlarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiluvchi zamonaviy usullar qo‘llanilmoqda.

Tarix fanining ta’limdagi o‘rni

Tarix fani yoshlarni milliy o'zlikni anglashga, ajdodlar merosiga hurmat ruhida tarbiyalashga xizmat qiladi. Ayniqsa, Yangi O'zbekiston sharoitida tarix ta'limi orqali:

- milliy qadriyatlar targ'ib qilinmoqda;
- tarixiy xotira tiklanmoqda;
- yoshlarning mustaqil fikrlash qobiliyati rivojlantirilmoqda;
- Vatanga sadoqat va fuqarolik mas'uliyati shakllantirilmoqda.

Tarixni chuqur o'rganish orqali o'quvchilar dunyo taraqqiyoti, davlatlar rivojlanishi va insoniyat sivilizatsiyasining bosqichlarini anglaydi. Bu esa ularning siyosiy va ijtimoiy ongini yuksaltiradi.

Yangi O'zbekistonda tarix fanida amalga oshirilayotgan islohotlar

So'nggi yillarda tarix fanini rivojlantirish va ta'lim sifatini oshirish maqsadida bir qator muhim islohotlar amalga oshirildi. Jumladan:

1. Tarix darsliklarining yangilanishi

Yangi avlod darsliklari zamonaviy talablar asosida qayta ishlab chiqildi. Ularda:

- tarixiy voqealarning haqqoniy yoritilishi;
- milliy manfaatlarga mos yondashuv;
- interfaol topshiriqlar va xaritalarning ko'paytirilishi;
- tarixiy manbalar bilan ishlash ko'nikmalarining rivojlantirilishi kabi jihatlar aks ettirildi.

Bu esa o'quvchilarning tarixga qiziqishini oshirishga xizmat qilmoqda.

2. Raqamli texnologiyalarning joriy etilishi

Tarix ta'limida elektron platformalar, multimedia vositalari, virtual muzeylar va onlayn darslardan keng foydalanilmoqda. Natijada:

- tarixiy jarayonlarni vizual tarzda tushuntirish imkoniyati oshdi;
- o'quvchilar mustaqil izlanishga yo'naltirilmoqda;
- masofaviy ta'lim sifati yaxshilanmoqda.

Raqamli texnologiyalar tarix fanini yanada qiziqarli va samarali o'qitishga yordam bermoqda.

3. Ilmiy tadqiqotlarning rivojlanishi

O'zbekiston tarixini chuqur o'rganish maqsadida ko'plab ilmiy markazlar faoliyati kuchaytirildi. Arxeologik qazilmalar, qadimiy qo'lyozmalar va tarixiy manbalarni tadqiq etish orqali xalqimizning boy madaniy merosi keng targ'ib qilinmoqda.

Bu tadqiqotlar natijalari ta'lim jarayoniga ham tatbiq etilib, tarix fanining ilmiy asoslari mustahkamlanmoqda.

Tarix fanining yutuqlari va ularning ta'lim sifatiga ta'siri

Tarix fanidagi yutuqlar ta'lim sifatining oshishiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Jumladan:

Tanqidiy fikrlash rivojlanmoqda

Tarixiy voqealarni tahlil qilish, sabab va oqibatlarini o'rganish o'quvchilarda mustaqil va tanqidiy fikrlash ko'nikmasini shakllantiradi. Bu esa boshqa fanlarni o'zlashtirishda ham muhim ahamiyatga ega.

Yoshlarning ma'naviy dunyosi boyimoqda

Ajdodlarimizning ilm-fan, madaniyat va davlat boshqaruvidagi yutuqlarini o'rganish yoshlarning milliy g'ururini oshiradi. Ayniqsa, Amir Temur, Jaloliddin Manguberdi, Mirzo Ulug'bek, Alisher Navoiy kabi buyuk siymolar faoliyati yoshlar uchun ibrat maktabi bo'lib xizmat qilmoqda.

Vatanparvarlik tuyg'usi mustahkamlanmoqda

Tarix fanini chuqur o'rganish orqali yosh avlod mustaqillikning qadriga yetadi, yurt tinchligi va taraqqiyoti uchun mas'uliyat hissini tuyadi. Bu esa jamiyatda fuqarolik ongining rivojlanishiga olib keladi.

Tarix fanini rivojlantirishning istiqbollari

Kelajakda tarix ta'limini yanada rivojlantirish uchun quyidagi vazifalarni amalga oshirish muhim hisoblanadi:

- tarix o'qituvchilarining malakasini muntazam oshirish;
- xalqaro tajribalarni o'rganish;
- tarixiy manbalarni raqamlashtirish;
- yoshlarni ilmiy izlanishlarga keng jalb qilish;
- tarix fanini boshqa fanlar bilan integratsiyalash.

Shuningdek, sun'iy intellekt va innovatsion texnologiyalar yordamida tarix ta'limining samaradorligini oshirish imkoniyatlari kengaymoqda.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Yangi O'zbekistonda ta'lim sifatini oshirishda tarix fanining o'rni beqiyosdir. Tarix fani yoshlarni milliy ruhda tarbiyalash, ularning tafakkurini rivojlantirish va ma'naviy barkamol shaxs sifatida shakllanishida muhim ahamiyat kasb etadi. Amalga oshirilayotgan islohotlar, zamonaviy texnologiyalar va ilmiy yutuqlar tarix ta'limining samaradorligini yanada oshirmoqda.

Tarixni bilgan xalqning kelajagi buyuk bo'ladi. Shu sababli tarix fanini rivojlantirish Yangi O'zbekiston taraqqiyotining muhim omillaridan biri bo'lib qolaveradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev. Yangi O'zbekiston strategiyasi. – Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 2021.
2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – Toshkent: "O'zbekiston", 2016.
3. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim tizimini rivojlantirishga oid farmon va qarorlari to'plami. – Toshkent, 2019–2024.

5. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: “Ma'naviyat”, 2008.
6. Alimuhamedov J., Usmonov Q. O'zbekiston tarixi. Umumiy o'rta ta'lim maktablari uchun darslik. – Toshkent: “Sharq”, 2022.
7. Ahmedov B. O'zbekiston xalqlari tarixi manbalari. – Toshkent: “O'qituvchi”, 2018.
8. Madaminov A. Tarix o'qitish metodikasi. – Toshkent: “Fan va texnologiya”, 2021.
9. Ishmuhamedov R., Yo'ldoshev M. Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent, 2020.
10. To'rayev B. Tarix ta'limida zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Samarqand, 2021.
11. O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi. – Toshkent: “O'zbekiston Milliy ensiklopediyasi” Davlat ilmiy nashriyoti, 2005–2023.
12. Abu Rayhon Beruniy nomidagi Sharqshunoslik instituti ilmiy to'plamlari. – Toshkent, 2018–2024.
13. “Ma'naviyat va ma'rifat” markazi materiallari. – Toshkent, 2020–2024.
14. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi qonunchilik ma'lumotlari milliy bazasi.
15. www.edu.uz – Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi rasmiy sayti.
16. www.ziyonet.uz – Ta'lim portali elektron resurslari.
17. www.history.uz – O'zbekiston tarixi bo'yicha ilmiy-ma'rifiy portal.
18. Pedagogika va tarix ta'limiga oid ilmiy maqolalar va konferensiya materiallari. 2020–2025.